

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

Gemeente: IJsselstein

Plaats: IJsselstein

Provincie: Utrecht

DE MINISTER VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK EN DE
MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Overwegende, dat de oude kern van IJsselstein binnen de stads-
buitengrachten zowel door zijn structuur van het stadsplan als door
de aard en het type van de in deze kern gelegen historische bebouwing
uit historisch stedenbouwkundig oogpunt van belang is;

Gelet op artikel 20 van de Monumentenwet;

Gehoord de Monumentenraad, de raad van de gemeente IJsselstein,
gedeputeerde staten van Utrecht en de Rijksplanologische Commissie,

B E S L U I T E N :

het gebied in de gemeente IJsselstein, zoals is aangegeven op de bij
dit besluit behorende tekening nr. 032 en zoals omschreven in de toe-
lichting bij dit besluit, aan te wijzen als stadsgezicht in de zin van
artikel 20 van de Monumentenwet.

Afschrift van deze beschikking, welke zal worden gepubliceerd in de
Nederlandse Staatscourant, zal worden gezonden aan de Monumentenraad,
gedeputeerde staten van Utrecht, de raad van de gemeente IJsselstein
en de Rijksplanologische Commissie.

De minister van
cultuur, recreatie en maatschappelijk werk,

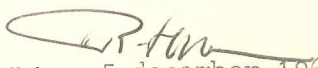
M. Vrolijk

De minister van
volkshuisvesting en ruimtelijke ordening,

P.C.W.M. Bogaers.

Beschikking van: 8 augustus 1966
Ministerie: van Cultuur, Recreatie en
Afdeling: Maatschappelijk Werk
O.K.N.
Nr.: 120.906

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

Datum van inschrijving: 5 december 1966

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

IJsselstein

Gemeente:

IJsselstein

Het beschermde stadsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tek. nr. 032) door een stippellijn begrensde gebied.

Nog geheel door grachten omgeven, is IJsselstein met zijn overzichtelijke, uit de oorspronkelijke landelijke verkaveling voortgekomen rechthoekige stratenplan, een opmerkelijk voorbeeld van de heerlijkheidstadjes, die in de tweede helft van de 13de eeuw en het begin van de 14de eeuw in het rivierengebied tot ontwikkeling zijn gekomen. Vanouds vormt de Benschopperstraat de hoofdader van het stratennet. Deze straat, met een voor een oude stad zeer ruim profiel, vindt voortbij de verruiming bij het in oorsprong 16de eeuwse raadhuis zijn voortzetting in de Utrechtsestraat. Aan beide straten wordt een aanzienlijk aantal fraaie oude panden aangetroffen, waaronder de voormalige Waag. Deze panden bepalen, ondanks modernisering, nog in sterke mate het huidige straatbeeld.

Evenwijdig aan deze hoofdader, eveneens het stadje in de lengterichting doorsnijdend, ligt de Haven, een smalle gracht, die een bijzonder accent verleent aan het historische stadsbeeld van IJsselstein. Des te meer is dit element in de stadsstructuur van belang, omdat gelijksoortige binnengrachten elders veelal zijn verdwenen, zoals onder meer de Haven in Montfoort en die te Asperen. Ofschoon de bebouwing aan de Haven in IJsselstein voor het merendeel zeer bescheiden van allure is, betekent deze Haven, mede door zijn aantrekkelijke beplanting, een aanzienlijke verrijking van het stadsdeel in zijn totaliteit bezien. Van het in 1888 gesloopte kasteel van de heren van IJsselstein resteert aan het Kronenburgplantsoen een nagenoeg vierkante toren, die van omstreeks 1500 dagtekent. Helaas is het gezicht op deze toren vanaf de oude stad enige decennia geleden door moderne bebouwing aanzienlijk beperkt. Eveneens enigszins terzijde ligt aan het Kronenburgplantsoen de Hervormde kerk, waarvan de toren een grote bekendheid geniet, zowel vanwege de onderbouw, die een zeer belangrijk voorbeeld oplevert van vroegere renaissancebouwkunst in ons land, als door de bekroning, die werd gebouwd naar een ontwerp van architect M. de Klerk.

Behoudens de reeds genoemde elementen wordt het historische karakter van het stadsbeeld in IJsselstein mede bepaald door verscheidene oude woonhuizen, die vrijwel over de gehele binnenstad verspreid zijn. Naast sobere panden, zoals onder meer in de Voorstraat en de IJsselstraat worden gevonden, wordt gewezen op kapitale huizen zoals de panden Kerkstraat nrs. 2 en 4, Hofstraat nrs. 4, 6 en 8 en Kloosterstraat nrs. 11 en 13. De omstandigheid, dat de uit historisch oogpunt belangrijke bebouwing met een zekere gelijkmatigheid over de oude stad is verspreid, heeft met de overweging dat aan het historische beloop van water en straten grote waarde gehecht dient te worden, ertoe geleid de gehele oude binnenstad benevens de stadsbuitengrachten en het voormalige kasteelterrein, te begrijpen in een regeling op grond van artikel 20 van de Monumentenwet. Uiteraard impliceert deze aanwijzing niet, dat alle delen van het stadsplan voor het historische stadsbeeld van even groot

Behoort bij de beschikking van de Ministers

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

Afdeling:

Nr.:

REGISTER VAN BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
(art. 21 Monumentenwet)

TOELICHTING; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stads gezicht in

IJsselstein

Gemeente:

IJsselstein

vervolg-blad

belang zijn. De aard van de te nemen beschermende maatregelen in de verschillende delen van het stadsgebied binnen de oude grachten zal dan ook sterk uiteen kunnen lopen. Ofschoon bij het ontwerpen van dergelijke maatregelen in de eerste plaats de "grote" monumenten, zoals de Hervormde kerk en het Raadhuis betrokken zullen zijn, dient evenwel bij het treffen van deze maatregelen niet minder aandacht besteed te worden aan de kleinere monumenten, voor het merendeel woonhuizen, alsmede aan een karakteristiek element als de Haven. Ook bij een algehele vernieuwing zal door middel van een juiste profilering van bebouwing gestreefd moeten worden naar harmonie met wat in IJsselstein aan waardevolle historische elementen, zowel architectonisch als stedenbouwkundig, tot op heden in stand is gehouden.

De onderhavige aanwijzing beoogt geenszins een algehele conservering van de huidige toestand in de oude stad. Binnen het kader van de te treffen maatregelen, die het behoud beogen van het historische karakter, nog steeds één van de charmes van IJsselstein, zal stellig voldoende speelruimte blijven om de noodzakelijke ontwikkeling van het centrum van de gemeente mogelijk te maken.

Behoort bij de beschikking van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 8 augustus 1966
Afdeling: O.K.N. Nr.: 120906

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
de secretaris van de Monumentenraad,

-1.853-1
L

Blaas

MINISTERIE VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

GEM. IJsselstein
INGEKOMEN

11 AUG. 1966

class. nr. 29107
B en W
Raad

de Raad van de gemeente
IJsselstein.

Directie
Hoofdafdeling

uw brief

kenmerk O.K.N.
127.444

's-Gravenhage, Nieuwe Uitleg 1, tel. 070-185090
8 augustus 1966

o...erwerp Aanwijzing beschermd
stads/~~corps~~gezicht.
IJsselstein

Met toezending van een afschrift van de beschikking van mij en mijn
ambtgenoot van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van heden,
nr. 120.906 , afdeling O.K.N., met bijlagen, geef ik U kennis van
de aanwijzing als beschermd stads/~~corps~~gezicht in de zin van artikel 20
van de Monumentenwet van het gebied in de gemeente(~~ix~~) IJsselstein,
zoals is aangegeven in de bij het genoemde besluit behorende
tekening en als omschreven in de bijbehorende toelichting.

De minister,
namens deze,
de chef van de afdeling
oudheidkunde en natuurbescherming,

*Advies
t. d. d. de Raad.
0/10/66
B*

[Handwritten signature]
(Dr. Mr. F. J. Duparc)

MINISTERIE VAN CULTUUR,
RECREATIE EN
MAATSCHAPPELIJK WERK

Nr. 120.906

Directie

Hfd. Afd.

Afdeling O.K.N.

DE MINISTER VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK,

EN

DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Overwegende, dat de oude kern van IJsselstein binnen de stadsbuitengrachten zowel door zijn structuur van het stadsplan als door de aard en het type van de in deze kern gelegen historische bebouwing uit historisch stedenbouwkundig oogpunt van belang is;

Gelet op artikel 20 van de Monumentenwet;

Gehoord de Monumentenraad, de raad van de gemeente IJsselstein, gedeputeerde staten van Utrecht en de Rijksplanologische Commissie,

BESLUITEN:

het gebied in de gemeente IJsselstein, zoals is aangegeven op de bij dit besluit behorende tekening nr 032 en zoals omschreven in de toelichting bij dit besluit, aan te wijzen als stadsgezicht in de zin van artikel 20 van de Monumentenwet.

Afschrift van deze beschikking, welke zal worden gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant, zal worden gezonden aan de Monumentenraad, gedeputeerde staten van Utrecht, de raad van de gemeente IJsselstein en de Rijksplanologische Commissie.

's-Gravenhage, 8 augustus 1966

DE MINISTER VAN CULTUUR, RECREATIE
EN MAATSCHAPPELIJK WERK,

(Mr. M. Vrolijk)

DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING
EN RUIMTELIJKE ORDENING,

TOELICHTING bij het besluit tot vaststelling van een beschermd stadsgezicht in IJSSELSTEIN, gemeente IJsselstein.

Het beschermde stadsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tek. nr. 032) door een stippellijn begrensde gebied.

Nog geheel door grachten omgeven, is IJsselstein met zijn overzichtelijke, uit de oorspronkelijke landelijke verkaveling voortgekomen rechthoekige stratenplan, een opmerkelijk voorbeeld van de heerlijkheidstadjes, die in de tweede helft van de 13de eeuw en het begin van de 14de eeuw in het rivierengebied tot ontwikkeling zijn gekomen.

Vanouds vormt de Benschopperstraat de hoofdader van het stratenet. Deze straat, met een voor een oude stad zeer ruim profiel, vindt voorbij de verruiming bij het in oorsprong 16de eeuwse raadhuis zijn voortzetting in de Utrechtsestraat. Aan beide straten wordt een aanzienlijk aantal fraaie oude panden aangetroffen, waaronder de voormalige Waag. Deze panden bepalen, ondanks modernisering, nog in sterke mate het huidige straatbeeld.

Evenwijdig aan deze hoofdader, eveneens het stadje in de lengterichting doorsnijdend, ligt de Haven, een smalle gracht, die een bijzonder accent verleent aan het historische stadsbeeld van IJsselstein. Des te meer is dit element in de stadsstructuur van belang, omdat gelijksoortige binnengrachten elders veelal zijn verdwenen, zoals onder meer de Haven in Montfoort en die te Asperen. Ofschoon de bebouwing aan de Haven in IJsselstein voor het merendeel zeer bescheiden van allure is, betekent deze Haven, mede door zijn aantrekkelijke beplanting, een aanzienlijke verrijking van het stadsdeel in zijn totaliteit bezien. Van het in 1888 gesloopte kasteel van de heren van IJsselstein resteert aan het Kronenburgplantsoen een nagenoeg vierkante toren, die van omstreeks 1500 dagtekent. Helaas is het gezicht op deze toren vanaf de oude stad enige decennia geleden door moderne bebouwing aanzienlijk beperkt. Eveneens enigszins terzijde ligt aan het Kronenburgplantsoen de Hervormde kerk, waarvan de toren een grote bekendheid geniet, zowel vanwege de onderbouw, die een zeer belangrijk voorbeeld oplevert van vroegere renaissancebouwkunst in ons land, als door de bekroning, die werd gebouwd naar een ontwerp van architect M. de Klerk.

Behoudens de reeds genoemde elementen wordt het historische karakter van het stadsbeeld in IJsselstein mede bepaald door verscheidene oude woonhuizen, die vrijwel over de gehele binnenstad verspreid zijn. Naast sobere panden, zoals onder meer in de Voorstraat en de IJsselstraat worden gevonden, wordt gewezen op kapitale huizen zoals de panden Kerkstraat nrs. 2 en 4, Hofstraat nrs. 4, 6 en 8 en Kloosterstraat nrs. 11 en 13. De omstandigheid, dat de uit historisch oogpunt belangrijke bebouwing met een zekere gelijkmatigheid over de oude stad is verspreid heeft, met de overweging dat aan het historische be- loop van water en straten grote waarde gehecht dient te worden, ertoe geleid de gehele oude binnenstad benevens de stadsbuiten- grachten en het voormalige kasteelterrein, te begrijpen in een regeling op grond van artikel 20 van de Monumentenwet. Uiter- aard impliceert deze aanwijzing niet, dat alle delen van het stadsplan voor het historische stadsbeeld van even groot belang zijn. De aard van de te nemen beschermende maatregelen in de verschillende delen van het stadsgebied binnen de oude grachten zal dan ook sterk uiteen kunnen lopen. Ofschoon bij het ont- werpen van dergelijke maatregelen in de eerste plaats de "grote" monumenten, zoals de Hervormde kerk en het Raadhuis betrokken zullen zijn, dient evenwel bij het treffen van deze maatregelen niet minder aandacht besteed te worden aan de kleinere monumen- ten, voor het merendeel woonhuizen, alsmede aan een karakteris- tiek element als de Haven. Ook bij een algehele vernieuwing zal door middel van een juiste profilering van bebouwing gestreefd moeten worden naar harmonie met wat in IJsselstein aan waarde- volle historische elementen, zowel architectonisch als stede- bouwkundig, tot op heden in stand is gehouden.

De onderhavige aanwijzing beoogt geenszins een algehele conser- vering van de huidige toestand in de oude stad. Binnen het ka- der van de te treffen maatregelen, die het behoud beogen van het historische karakter, nog steeds één van de charmes van IJsselstein, zal stellig voldoende speelruimte blijven om de noodzakelijke ontwikkeling van het centrum van de gemeente mogelijk te maken.

Behoort bij beschikking van de
Ministers van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk en van
Volkshuisvesting en Ruimtelijke
Ordering van 8 augustus 1966
nr. 120.906, afdeling O.K.N.